

บทที่ 4

ผลการทดลอง

จากการศึกษาแหล่งรวบรวมเห็ดบริเวณอุทยานแห่งชาติคอกยสุเทพ-ปุระหว่างเดือน ธันวาคม 2539 – พฤศจิกายน 2540 ทั้ง 4 บริเวณ ได้แก่ บริเวณวังบัวบาน (ตัวแทนป่าผสมผลัดใบ) บริเวณน้ำตกมณฑาธาร (ตัวแทนป่าเต็งรัง) บริเวณห้วยคอกม้า (ตัวแทนป่าดิบเขา) บริเวณแหลมสน (ตัวแทนป่าสนเขา) เก็บตัวอย่างเห็ดได้ทั้งหมด 223 ตัวอย่าง นำตัวอย่างเห็ดที่เก็บได้มาศึกษา ลักษณะต่าง ๆ ทางสัณฐานวิทยาด้วยตาเปล่า และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ เพื่อบ่งบอกชนิด สามารถ จำแนกได้ 14 ลำดับ 33 วงศ์ (ตาราง 2 และผนวก ข)

ตาราง 2 การเก็บรวบรวมเห็ด

ชื่อกลุ่มเห็ด	จำนวนตัวอย่าง	สถานที่			
		วังบัวบาน	มณฑาธาร	ห้วยคอกม้า	แหลมสน
<i>Ascomycetes</i>	29	✓	✓	✓	✓
<i>Helotiales</i>	20		✓	✓	✓
<i>Geoglossaceae</i>	5			✓	
<i>Orbiliaceae</i>	2		✓	✓	
<i>Dermateaceae</i>	2			✓	
<i>Sclerotiniaceae</i>	1		✓		
<i>Helotiaceae</i>	6			✓	
<i>Hyaloscyphaceae</i>	4			✓	
<i>Pezizales</i>	9	✓	✓	✓	✓
<i>Helvellaceae</i>	3	✓		✓	✓
<i>Pezizaceae</i>	3		✓	✓	
<i>Humariaceae</i>	3			✓	
<i>Xylariales</i>	5			✓	
<i>Xylariaceae</i>	5			✓	

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อกลุ่มเห็ด	จำนวนตัวอย่าง	สถานที่			
		วังบัวบาน	มณฑาธาร	ห้วยคอกม้า	แหลมสน
<i>Basidiomycetes</i>	74	✓	✓	✓	✓
<i>Agaricales</i>	3			✓	
<i>Agaricaceae</i>	11			✓	
<i>Amanitaceae</i>	4			✓	
<i>Coprinaceae</i>	4			✓	
<i>Entolomataceae</i>	4			✓	
<i>Hygrophoraceae</i>	4			✓	
<i>Lepiotaceae</i>	4			✓	
<i>Paxillaceae</i>	1			✓	
<i>Russulaceae</i>	25			✓	
<i>Strophariaceae</i>	2			✓	
<i>Tricholomataceae</i>	16			✓	
<i>Auriculariales</i>	1			✓	
<i>Auriculariaceae</i>	1			✓	
<i>Boletales</i>	1			✓	
<i>Bolbitiaceae</i>	1			✓	
<i>Cantharellales</i>	4			✓	
<i>Cantharellaceae</i>	2			✓	
<i>Clavariaceae</i>	1			✓	
<i>Hydnaceae</i>	1			✓	
<i>Cortinariales</i>	8			✓	
<i>Cortinariaceae</i>	8			✓	
<i>Ganodermatales</i>	2			✓	
<i>Ganodermataceae</i>	2			✓	
<i>Hymenochaetales</i>	2			✓	
<i>Hymenochaetaceae</i>	2			✓	

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อกลุ่มเห็ด	จำนวนตัวอย่าง	สถานที่			
		วังบัวบาน	มณฑลธาร	ห้วยคอกม้า	แหลมสน
<i>Polyporales</i>	81	✓	✓	✓	✓
<i>Polyporaceae</i>	81	✓	✓	✓	✓
<i>Sclerodermatales</i>	2	✓		✓	
<i>Astraceae</i>	1	✓			
<i>Sclerodermataceae</i>	1			✓	
<i>Stereales</i>	1			✓	
<i>Corticaceae</i>	1			✓	
<i>Thelephorales</i>	2			✓	
<i>Thelephoraceae</i>	2			✓	
Unidentified	11	✓	✓	✓	✓

แต่ละวงศ์สามารถนำมาจัดจำแนกจนถึงสกุลและชนิดได้ทั้งหมด 65 สกุล 149 ชนิด
รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการรวบรวมเห็ดบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุยระหว่างเดือนธันวาคม 2539 – พฤศจิกายน 2540

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แตกได้	เสียดได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Geoglossum glutinosum</i> Fr.	HKM 90	3	19 ก.ย. 40	22	90				✓
	HKM 90	3	16 ต.ค. 40	21	90				✓
<i>Leotia lubrica</i> Pers.	HKM 49	3	29 ส.ค. 40	20	90			✓	
	HKM 79	3	16 ต.ค. 40	20	90			✓	
<i>Leotia</i> sp.	HKM 69	3	19 ก.ย. 40	22	90			✓	
<i>Orbilia</i> sp.	MTT 59	2	29 ส.ค. 40	19	90				✓
	HKM 74	3	25 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Mollisia</i> sp.	HKM 61	3	25 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Tapesia</i> sp.	HKM 39	3	29 ส.ค. 40	22	90				✓
<i>Martinia</i> sp.	HKM 41	3	29 ส.ค. 40	22	90				✓
<i>Bisporella</i> sp.	HKM 75	3	19 ก.ย. 40	20	79				✓
<i>Bulgariella</i> sp.	HKM 21	3	20 ส.ค. 39	20	90				✓
<i>Chlorosplenium</i> sp.	HKM 66	3	16 ต.ค. 40	25	90				✓
<i>Hymenoscyphus</i> sp.	HKM 89	3	20 ส.ค. 39	19	90				✓
	HKM 30	3	29 ส.ค. 40	22	90				✓
<i>Phaeangellina</i> sp.	HKM 54	3	19 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Helvella crispa</i> Scop. ex Fr.	WBB 12	1	25 พ.ย. 40	22	78			✓	
<i>Helvella macropus</i> (Pers. ex Fr.) Fr.	LS 4	4	20 มิ.ย. 40	20	90			✓	
	HKM 68	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Dasyscyphus</i> sp. (species 1)	HKM 26	3	5 พ.ค. 40	21	70				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Dasycephus</i> sp. (species 2)	HKM 35	3	16 ต.ค. 40	25	90				✓
<i>Peziza sepiatra</i> Mont.	HKM 36	3	19 ก.ย. 40	25	95				✓
<i>Peziza</i> sp.	HKM 450	2	19 ก.ย. 40	25	95				✓
<i>Tarzelia</i> sp.	HKM 42	3	29 ส.ค. 40	22	90				✓
<i>Octospora</i> sp.	HKM 58	3	25 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Scutellinia acutellata</i> Mont.	HKM 82	3	25 พ.ย. 40	21	70				✓
<i>Sphaerospora</i> sp.	HKM 452	3	25 พ.ย. 40	22	95			✓	
<i>Daldinia concentrica</i> (Bolt. ex Fr.) Ces. & de Notaris	WBB 441	1	16 ก.ค. 40	25	90	✓			✓
<i>Xylaria longispina</i> (Berk. et Curt.)	HKM 453	3	29 ส.ค. 40	20	90	✓	1		✓
<i>Xylaria polymorpha</i> (Pers.) Grev.	HKM 454	3	29 ส.ค. 40	24	90	✓	1		✓
<i>Xylaria</i> sp. (species 1)	HKM 455	3	25 พ.ย. 40	22	80	✓	1		✓
<i>Xylaria</i> sp. (species 2)	HKM 456	3	20 ส.ค. 39	19	90	✓	1		✓
<i>Agaricus</i> sp. (species 1)	HKM 63/6	3	11 ก.ค. 40	20	79			✓	
<i>Agaricus</i> sp. (species 2)	HKM 164/13	3	19 ก.ย. 40	20	79			✓	
<i>Agaricus</i> sp. (species 3)	HKM 436/-	3	16 ก.ค. 40	25	90			✓	
<i>Amanita hemibapha</i> (Brek. et. Broom) Sacc.	HKM 437/-	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
<i>Amanita pantherina</i> (DC. ex Fr.) Kromb.	HKM 60/6	3	11 ก.ค. 40	20	79				✓
<i>Amanita virginea</i> Mass.	HKM 438/-	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 1)	HKM 23/3	3	14 พ.ค. 40	27	57			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 2)	HKM 439/-	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Amanita</i> sp. (species 3)	HKM 440/-	3	20 มิ.ย. 40	20	90			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 4)	HKM 78/7a	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 5)	HKM 402/52	3	19 ก.ย. 40	20	79			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 6)	HKM 441/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 7)	HKM 442/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Amanita</i> sp. (species 8)	HKM 443/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Agrocybe</i> sp.	HKM 82/7b	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
<i>Coprinus</i> sp. (species 1)	HKM 446/-	3	29 ต.ค. 40	24	90	✓	2		✓
<i>Coprinus</i> sp. (species 2)	HKM 439	3	29 ต.ค. 40	24	90	✓			✓
<i>Coprinus</i> sp. (species 3)	HKM 437	3	20 มิ.ย. 40	20	90	✓			✓
<i>Coprinus</i> sp. (species 4)	HKM 438	3	18 ก.ค. 40	22	78	✓			✓
<i>Cortinarius</i> sp. (species 1)	HKM 79/7a	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
	HKM 79/7a	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 2)	HKM 137/11	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 3)	HKM 140/11	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 4)	HKM 129/11	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 5)	HKM 447/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 6)	HKM 448/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Cortinarius</i> sp. (species 7)	HKM 449/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Crepidotus variabilis</i> (Pers. ex Fr.) Karst. Syn.	HKM 289/21	3	11 ก.ค. 40	20	79				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Entoloma</i> sp. (species 1)	HKM 299/23	3	18 ก.ค. 40	20	79			✓	
<i>Entoloma</i> sp. (species 2)	HKM 451/-	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Entoloma</i> sp. (species 3)	HKM 452/-	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Entoloma</i> sp. (species 4)	HKM 453/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Hygrocybe firma</i> (Berk. et. Broom) Sing.	HKM 444	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
	HKM 444	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Hygrocybe</i> sp.	HKM 445	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Hygrophorus</i> sp.	HKM 446	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Phylloporus</i> sp.	HKM 451	3	5 พ.ค. 40	25	90				✓
<i>Lactarius hygrophoroides</i> Berk. et. Curt	HKM 258/17	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Lactarius volemus</i> (Fr.) Fr.	HKM 59/6	3	14 พ.ค. 40	27	57			✓	
	HKM 59/6	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
<i>Lactarius</i> sp. (species 1)	HKM 83/7b	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
<i>Lactarius</i> sp. (species 2)	HKM 127/11	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Lactarius</i> sp. (species 3)	HKM 165/13	3	19 ก.ย. 40	24	90			✓	
<i>Lactarius</i> sp. (species 4)	HKM 456/-	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Russula claroflava</i> (Schaeff. ex Secr.) Fr.	HKM 25/3	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
<i>Russula cyanoxantha</i> Schaeff. ex	HKM 74/7	3	5 พ.ค. 40	25	90			✓	
	HKM 74/7	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
	HKM 74/7	3	20 พ.ย. 40	20	90			✓	

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Russula delicata</i> Fr.	HKM 72/7	3	28 เม.ย. 40	22	71			✓	
	HKM 72/7	3	14 พ.ค. 40	27	57			✓	
	HKM 72/7	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
	HKM 72/7	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Russula densifolia</i> (Sect.) Gill.	HKM 26/3	3	14 พ.ค. 40	27	57			✓	
	HKM 138/11	3	20 มิ.ย. 40	20	90			✓	
<i>Russula rosacea</i> Pers. ex S.F. Gray.	HKM 138/11	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
	HKM 26/3	3	20 มิ.ย. 40	20	90			✓	
<i>Russula virescens</i> Fr.	HKM 385/52	3	14 พ.ค. 40	27	57			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 1)	HKM 388/52	3	20 มิ.ย. 40	20	90			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 2)	HKM 131/11	3	29 ส.ค. 40	24	90			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 3)	HKM 169/13	3	19 ก.ย. 40	20	79			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 4)	HKM 374/50	3	25 พ.ย. 40	21	70			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 5)	HKM 375/50	3	25 พ.ย. 40	21	70			✓	
<i>Russula</i> sp. (species 6)	HKM 56/16	3	28 เม.ย. 40	22	71				✓
<i>Psilocybe</i> sp. (species 1)	HKM 58/6	3	11 ก.ค. 40	20	79				✓
<i>Psilocybe</i> sp. (species 2)	HKM 445/-	3	19 ก.ย. 40	21	85	✓		✓	
<i>Clitocybe infundibuliformis</i> Schff. ex Fr.	HKM 457	3	16 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Collybia</i> sp.	HKM 440	3	18 ก.ค. 40	20	79				✓
<i>Cyptotrama</i> sp.	HKM 440	3	25 พ.ย. 40	21	70				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Laccaria laccata</i> Berk. & Br.	HKM 130/11	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
	HKM 134/11	3	29 ต.ค. 40	25	90			✓	
<i>Lentinellus</i> sp.	HKM 447	3	16 ต.ค. 40	25	90				✓
<i>Cantharellus cibarius</i> Fr.	HKM 62/6	3	11 ก.ค. 40	24	90			✓	
<i>Cantharellus</i> sp.	HKM 400/52	3	20 มี.ย. 40	20	90			✓	
Coral fungi	HKM 171/13	3	19 ก.ย. 40	24	90				✓
<i>Hyphodontia</i> sp.	HKM 342/42	3	21 มี.ค. 40	23	71			✓	
<i>Lepiota</i> sp. (species 1)	HKM 61/6	3	11 ก.ค. 40	22	78			✓	
	HKM 81/76	3	18 ก.ค. 40	22	78			✓	
<i>Lepiota</i> sp. (species 2)	HKM 157/12	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
<i>Macrolepiota</i> sp.	HKM 448	3	18 ก.ค. 40	22	78	✓			✓
<i>Ganoderma lucidum</i> (Leyss. ex Fr.) Karst	HKM 303/24	3	11 ก.ค. 40	22	78	✓			✓
<i>Ganoderma</i> sp.	HKM 455/-	3	29 ต.ค. 40	24	90			✓	
<i>Hydnum</i> sp.	HKM 191/14	3	19 ก.ย. 40	24	90				✓
<i>Hymenochaete</i> sp.	HKM 188/14	3	19 ก.ย. 40	24	90				✓
<i>Phellinus</i> sp.	HKM 197/14	3	19 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Daedaleopsis sinensis</i> (Berk.) Aosh	WBB 450/-	1	21 มี.ค. 40	20	75				✓
<i>Flavodon flavus</i> (Jungb.) Ryv.	MTT 360/49	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
<i>Fomes</i> sp.	WBB 442	1	18 ก.ค. 40	22	78	✓			✓
<i>Fomitopsis dochmii</i> (Berk. & Br.) Ryv.	LS 363/49	4	27 พ.ค. 39	16	61				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Fomitopsis dochmitus</i> (Berk. & Br.) Ryv.	LS 363/49	4	30 ม.ค. 40	22	70				✓
	LS 363/49	4	28 เม.ย. 40	23	80				✓
	LS 363/49	4	14 พ.ค. 40	26	65				✓
<i>Fomitopsis feei</i> Lloyd.	MTT 362/49	2	27 ธ.ค. 39	22	70	✓	4		✓
	HKM 362/49	3	27 ธ.ค. 39	18	68				✓
	LS 362/49	4	27 ธ.ค. 39	16	61				✓
	LS 362/49	4	30 ม.ค. 40	20	70				✓
	MTT 362/49	2	21 ก.พ. 40	28	70				✓
	LS 362/49	4	21 ก.พ. 40	20	75				✓
	MTT 362/49	2	21 ม.ค. 40	29	60				✓
	HKM 362/49	3	28 เม.ย. 40	22	71				✓
	LS 362/49	4	5 พ.ค. 40	24	90				✓
	LS 362/49	4	14 พ.ค. 40	26	65				✓
<i>Fomitopsis pseudopetchii</i> (Lloyd.) Ryv.	LS 359/48	4	27 ธ.ค. 39	16	61				✓
	LS 359/48	4	21 ม.ค. 40	22	70				✓
	LS 359/48	4	28 ม.ค. 40	23	71				✓
	LS 359/48	4	30 ม.ค. 40	23	70				✓
	LS 359/48	4	21 ก.พ. 40	20	75				✓
	LS 359/48	4	28 เม.ย. 40	23	80				✓
	LS 359/48	4	14 พ.ค. 40	26	65				✓
	LS 359/48	4	27 ธ.ค. 39	16	61				✓
	LS 359/48	4	21 ม.ค. 40	22	70				✓
	LS 359/48	4	28 ม.ค. 40	23	71				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Fomitopsis rhodophaeus</i> (Lev.) Imazeki	LS 454/-	4	27 ธ.ค. 39	16	61				✓
	LS 361/49	4	30 ม.ค. 40	22	70				✓
	LS 361/49	4	21 ก.พ. 40	20	75				✓
	HKM 361/49	3	21 มี.ค. 40	27	57				✓
	LS 361/49	4	28 เม.ย. 40	23	80				✓
	HKM 361/49	3	14 พ.ค. 40	26	65				✓
	HKM 358/48	3	14 พ.ค. 40	27	57				✓
	HKM 358/48	3	28 พ.ย. 40	21	70				✓
<i>Hexagonia tenuis</i> (Hook.) Fr.	MTT 328/34	2	27 ธ.ค. 39	22	70				✓
	HKM 328/34	3	30 ม.ค. 40	20	71				✓
	HKM 328/34	3	21 ก.พ. 40	21	77				✓
	MTT 328/34	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
	HKM 328/34	3	28 เม.ย. 40	22	71				✓
	HKM 328/34	3	14 พ.ค. 40	27	57				✓
	HKM 328/34	3	16 ธ.ค. 40	25	90				✓
	MTT 443	2	21 ก.พ. 40	28	70				✓
<i>Hexagonia umbrinella</i> Fr.	HKM 443	3	21 ก.พ. 40	21	77				✓
	LS 443	4	21 ก.พ. 40	20	75				✓
	MTT 443	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
	HKM 443	3	21 มี.ค. 40	27	53				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Laeitiporus sulphureus</i> (Bull. ex Fr.) Murr.	HKM 349/44	3	14 พ.ค. 40	27	57	✓			✓
<i>Lentinus polychrous</i> Lev.	HKM 387/52	3	16 ต.ค. 40	25	90	✓	4		✓
<i>Lentinus squrosulus</i> Mont.	HKM 240/17	3	5 พ.ค. 40	25	90	✓	4		✓
<i>Marasmius siccus</i> Fr.	HKM 288/21	3	11 ก.ค. 40	20	79				✓
<i>Marasmius</i> sp.	HKM 68/7	3	18 ก.ค. 40	22	78	✓			✓
<i>Mycena</i> sp.	HKM 449	3	11 ก.ค. 40	20	79	✓		✓	
<i>Schizophyllum commune</i> Fr.	HKM 295/22	3	28 เม.ย. 40	22	71	✓	4		✓
	HKM 296/22	3	11 ก.ค. 40	20	79				✓
<i>Termitomyces</i> sp. (species 1)	HKM 114/9	3	29 ส.ค. 40	24	90	✓		✓	
<i>Termitomyces</i> sp. (species 2)	HKM 386/52	3	25 พ.ย. 40	21	90			✓	
<i>Lenzites acuta</i> Berk.	MTT 339/40	2	27 ส.ค. 39	22	70				✓
	MTT 339/40	2	21 ก.พ. 40	28	70				✓
	MTT 339/40	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
<i>Lenzites elegans</i> (Fr.) Pat.	HKM 346/43	3	27 ส.ค. 39	18	68				✓
	HKM 346/43	3	30 ม.ค. 40	20	71				✓
	HKM 346/43	3	21 มี.ค. 40	27	53				✓
	HKM 346/43	3	28 เม.ย. 40	22	71				✓
	HKM 346/43	3	14 พ.ค. 40	27	57				✓
<i>Microporus affinis</i> (Blume & Nees, ex Fr.)	MTT 332/37	2	27 ส.ค. 39	22	70				✓
	HKM 332/37	3	30 ม.ค. 40	20	71				✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	ขึ้นบนดิน	ขึ้นบนไม้
<i>Microporus affinis</i> (Blume & Nees, Ex Fr.)	MTT 332/37	2	21 ก.พ. 40	28	70				✓
	HKM 332/37	3	21 ก.พ. 40	21	77				✓
	MTT 332/37	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
	HKM 332/37	3	14 พ.ค. 40	27	57				✓
<i>Microporus vernicipes</i> (Berk.) Kuntze.	LS 345/43	4	30 ม.ค. 40	22	70				✓
	HKM 345/43	3	21 ก.พ. 40	21	77				✓
	HKM 345/43	3	21 มี.ค. 40	27	53				✓
	MTT 192/14	2	27 ธ.ค. 39	22	70	✓			✓
<i>Microporus xanthopus</i> (Fr.) Kuntze.	HKM 192/14	3	27 ธ.ค. 39	18	68				✓
	LS 192/14	4	27 ธ.ค. 39	16	61				✓
	MTT 192/14	2	21 ก.พ. 40	28	70				✓
	MTT 192/14	2	21 มี.ค. 40	29	60				✓
	HKM 192/14	3	28 เม.ย. 40	22	71				✓
	LS 192/14	4	28 เม.ย. 40	23	80				✓
<i>Microporus</i> sp.	HKM 192/14	3	14 พ.ค. 40	27	57				✓
	HKM 457/-	3	11 ก.ค. 40	20	79	✓			✓
	MTT 351/45	2	5 พ.ค. 40	25	90				✓
	HKM 160/13	3	21 ก.พ. 40	21	77	✓			✓
<i>Polyporus grammoccephalus</i> Berk.									
<i>Polyporus</i> sp. (species 1)									
<i>Polyporus</i> sp. (species 2)						✓			✓
<i>Polyporus</i> sp. (species 3)						✓			✓

ตาราง 3 ต่อ

Species	หมายเลขตัวอย่าง	สถานที่พบ	วันที่พบ	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น	แยกได้	เลี้ยงได้	จุ่มบนดิน	จุ่มบนไม้
<i>Polyporus</i> sp. (species 4)	HKM 351/45	3	5 พ.ค. 40	24	90	✓			✓
<i>Pycnoporus sanguineus</i> (Fr.) Murr.	LS 338/40	4	16 ค.ค. 40	24	90				✓
<i>Thelephora</i> sp.	HKM 177/13	3	29 ต.ค. 40	22	90			✓	
	HKM 177/13	3	19 ก.ย. 40	20	90				✓
<i>Astreus</i> sp.	WBB 436	1	29 ต.ค. 40	24	85			✓	
<i>Scleroderma</i> sp.	HKM 190/14	3	19 ก.ย. 40	20	90			✓	
<i>Auricularia auricula</i> (Hook.) Underw	HKM 444/-	3	16 ก.ค. 40	25	90	✓	4		✓
Unidentified 11 ชนิด						✓			

หมายเหตุ : แยกได้ = นำดอกเห็ดมาแยกเส้นใยได้
เลี้ยงได้ = นำเส้นใยที่แยกมากระตุ่นให้สร้างดอกเห็ดได้

สถานที่พบ

- 1 = วังบัวบาน = WBB
3 = หัวขอกมม้า = HKM

ชนิดของอาหารที่ใช้แยกเชื้อ คือ PDA ทั้งหมด

ชนิดของอาหารที่ใช้เพาะเลี้ยง

- 1 = สูตร PDA rich
3 = สูตร PDA + กิ่งคั้นก๋วยเตี๋ยว
- 2 = สูตรฟางข้าว
4 = สูตรขี้เลื่อย

- 2 = น้ำตกมณฑาธาร = MTT
4 = แหล่งสน = LS

จากการสำรวจป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติคอกยสุเทพ-ปุย ระหว่างเดือนธันวาคม 2539 - พฤษภาคม 2540 พบเห็ดทั้งหมด 232 ตัวอย่าง สามารถจัดจำแนกได้ 32 วงศ์ 65 สกุล 149 ชนิด และสามารถนำเส้นใยที่แยกได้มากระตุ้นให้สร้างดอกเห็ดได้ 10 ชนิด ดังนี้

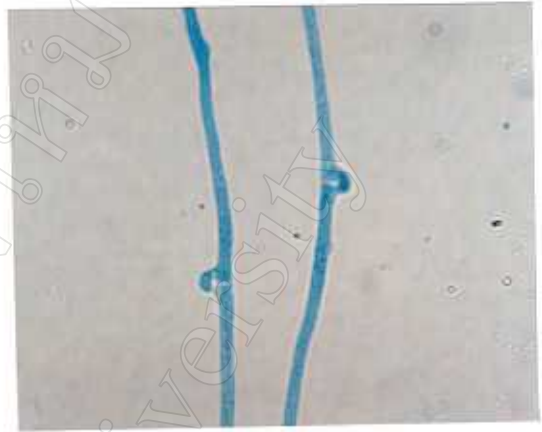
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Auricularia auricula* (Hook.) Underw
 ชื่ออื่น ๆ : เห็ดหูหนู เห็ดหูกระจิก
 แหล่งที่พบ : เกิดบนขอนไม้ผุ เปลือกไม้ และบางส่วนของต้นไม้ที่ตายแล้ว พบเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม
 ลักษณะ : ดอกเห็ดคีม ค่อนข้างแบน ดอกเห็ดเจริญออกข้างเดียว รูปร่างคล้ายพัด ก้านสั้นจนแทบจะมองไม่เห็นก้าน ดอกเห็ดมีหลายขนาด กว้างประมาณ 2-6 เซนติเมตร ยาว 3-15 เซนติเมตร ขนาดของดอกเห็ดขึ้นกับอายุและความสมบูรณ์ของอาหาร ผิวด้านบนของดอกเห็ดเรียบสีน้ำตาลแดง (C50% + M80% + Y50%) อาจหยักเป็นคลื่นบ้างเล็กน้อย ผิวด้านล่างของดอกเห็ดสีจางกว่าด้านบนเล็กน้อย (C20% + M70% + Y50%) มีขนเล็ก ๆ ปกคลุมคล้ายกำมะหยี่ มีรอยจีบย่นเป็นริ้วมือออกจากโคนของดอกเห็ด (ภาพ 13)
 โคลิโคน : สีขาว พูเล็กน้อย เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 8.2 เซนติเมตร (ภาพ 14 ก)
 เส้นใย : ขนาดประมาณ 2.5-3 μm พบ clamp connection (ภาพ 14 ข)
 สปอร์ : รูปไข่กรอก ใส ผิวเรียบ ขนาด 5-6 x 13-15 μm (ภาพ 14 ค)
 ดอกเห็ดที่เพาะ : ลักษณะคล้ายดอกเห็ดในสภาพธรรมชาติ (ภาพ 14 ง)

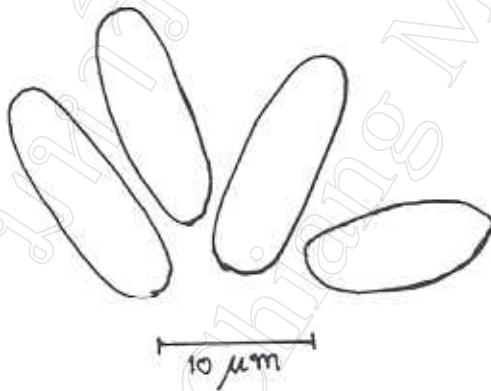
ภาพ 13 ดอกเห็ด *Auricularia auricula* (Hook.) Underw ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 14 *Auricularia auricula* (Hook.) Underw

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coprinus* sp.

ชื่ออื่น ๆ : เห็ดหมึก เห็ดถั่ว

แหล่งที่พบ : พบบนเศษซากพืชที่ค่อนข้างชื้น ขึ้นเป็นดอกเดี่ยวเจริญอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ลักษณะ : ดอกเห็ดมีลักษณะคล้ายระฆังคว่ำ ขนาด 3-5 เซนติเมตร ดอกเห็ดอ่อนมีสีขาวครีม ($C0\% + M0\% + Y10\% + BL20\%$) เมื่อแก่จะมีสีเทาดำ ($C80\% + M90\% + Y20\% + BL40\%$) และจะสลายตัวจากขอบของหมวกเห็ดจนถึงตรงกลางของดอกเห็ด ดอกเห็ดที่สลายตัวมีลักษณะคล้ายน้ำหมึก ผิวด้านบนของดอกเห็ดมีลักษณะเป็นขนและสะเก็ดเล็ก ๆ สีเทา ($C0\% + M0\% + Y0\% + BL20\%$) ปกคลุม เมื่อดอกเห็ดแก่จะมีสะเก็ดบางส่วนที่หลุดออกไป ด้านล่างของดอกเห็ดมีลักษณะเป็นครีบน้ำตาลดำ ($C100\% + M100\% + Y90\% + BL40\%$) เรียงชิดติดกัน ครีบไม่มีขีดติดกับก้าน เมื่อดอกเห็ดแก่ครีบจะสลายตัวเป็นหยดน้ำสีดำคล้ายหมึก ก้านอยู่ตรงกลางดอกเห็ด มีขนบาง ๆ รูปทรงกระบอกสีขาวยาว ($C0\% + M0\% + Y10\% + BL20\%$) ตรงกลางกลวง ยาวประมาณ 5-12 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5-1.0 เซนติเมตร โคนก้านโป่งเล็กน้อย (ภาพ 15)

โคโลนี : สีขาว เส้นใยฟูเล็กน้อย เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ประมาณ 8.8 เซนติเมตร (ภาพ 16 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ $2.5-3 \mu m$ พบ clamp connection (ภาพ 16 ข)

สปอร์ : รูปไข่ สีน้ำตาลเข้ม ผิวเรียบ ผ่องหนา ปลายด้านหนึ่งของดอกเห็ดมีรูเล็ก ๆ ขนาดประมาณ $5 \times 10 \mu m$ (ภาพ 16 ค)

ดอกเห็ดเพาะ : ลักษณะคล้ายดอกเห็ดในสภาพธรรมชาติ (ภาพ 16 ง)

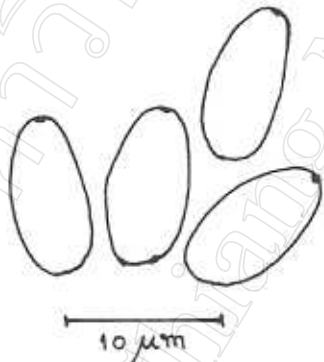
ภาพ 15 ดอกเห็ด *Coprinus* sp. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 16 *Coprinus* sp.

ก ลักษณะโคโคนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lentinus polychrous* Lev.
- ชื่ออื่น ๆ : เห็ดขอน เห็ดบด
- แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ผุ มักขึ้นเป็นดอกเดี่ยว บางครั้งพบขึ้นเป็นกลุ่ม โคนติดกัน
- ลักษณะ : ดอกเห็ดบานออกคล้ายกรวย ตรงกลางของดอกเห็ดจะบุ๋มลึกลงไป ดอกเห็ดอ่อนมีสีน้ำตาลอ่อน (C40% + M60% + Y90%) เมื่อแก่ดอกเห็ดจะมีสีเข้มขึ้น เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-10 เซนติเมตร ผิวด้านบนของดอกเห็ดจะมีขนเล็ก ๆ คล้ายกำมะหยี่ ด้านล่างของดอกเห็ดเป็นครีบน้ำตาลอ่อน (C30% + M60% + Y90%) เมื่อแห้งจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง (C60% + M70% + Y90%) ครีบด้านในขาวนวลเรียวเล็กลงไปที่ติดกับก้านด้านนอกเรียวแคบไปติดกับขอบหมวกเห็ด เมื่ออ่อนดอกเห็ดจะนุ่ม เมื่อแก่จะแข็งและเหนียว ก้านมีสีน้ำตาลอ่อน (C40% + M60% + Y90%) ขณะดอกเห็ดมีอายุน้อยรูปทรงกระบอก ถึงจะเข้มขึ้นเมื่อดอกเห็ดแก่ ก้านจะอยู่ตรงกลางหรือเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งของดอกเห็ดเล็กน้อย ยาว 1-3 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร ก้านจะเหนียวกว่าดอกเห็ด (ภาพ 17)
- โคโคนี : สีขาว เส้นใยฟูเล็กน้อย ขอบโคโคนีเรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 9 เซนติเมตร (ภาพ 18 ก)
- เส้นใย : ขนาดประมาณ 2.5-3 μm พบ clamp connection (ภาพ 18 ข)
- สปอร์ : รูปร่างรี ผิวเรียบ ผนังบาง ขนาด 2.5 x 8 μm (ภาพ 18 ค)
- ดอกเห็ดเพาะ : ลักษณะคล้ายดอกเห็ดในสภาพธรรมชาติ (ภาพ 18 ง)

ภาพ 17 ดอกเห็ด *Lentinus polychrous* Lev. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 18 *Lentinus polychrous* Lev.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lentinus squarrosulus* Mont.)

ชื่ออื่น ๆ : เห็ดขอน

แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ผุ ขึ้นเป็นดอกเดี่ยว หรือเป็นกลุ่ม โคนติดกัน

ลักษณะ : ดอกเห็ดบานออก รูปร่างคล้ายกรวยโดยตรงกลางของดอกเห็ดจะบวมเล็กลงไป ดอกเห็ดมีสีขาวยปนครีม ($C0\% + M0\% + Y 10\% + BL 20\%$) ผิวด้านบนของดอกเห็ดจะเป็นขนเล็ก ๆ คล้ายกำมะหยี่ ขอบของดอกเห็ดจะงุ้มลงเล็กน้อย ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดอกเห็ด 3-8 เซนติเมตร ด้านล่างของดอกเห็ดจะเป็นครีบลีขาวปนครีม ($C0\% + M10\% + Y10\% + BL20\%$) แคมและเรียงชิดกัน ขาวขนานกับกรวยลงไปติดกับก้าน เมื่ออ่อนดอกเห็ดจะนิ่ม เมื่อแก่จะเหนียว ก้านของดอกเห็ดมีสีน้ำตาลปนครีม ($C10\% + M10\% + Y10\% + BL20\%$) รูปทรงกระบอก ยาว 2-6 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร ก้านอยู่ตรงกลางดอกเห็ด หรือ เข้าไปด้านใดด้านหนึ่งเล็กน้อย ก้านมีขนเล็ก ๆ ก้านจะเหนียวกว่า หมวกเห็ด (มีลักษณะคล้าย *Lentinus polychrous* แตกต่างที่สีของดอกเห็ด) (ภาพ 19)

โคโลนี : สีขาว เส้นใยฟูเล็กน้อย ขอบโคโลนีเรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 9 เซนติเมตร (ภาพ 20 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ $2.5-3 \mu m$ พบ clamp connection (ภาพ 20 ข)

สปอร์ : รูปรี ใส ผิวเรียบ ผันบาง ขนาด $2.5 \times 8 \mu m$ (ภาพ 20 ค)

ดอกเห็ดเพาะ : ลักษณะคล้ายดอกเห็ดในธรรมชาติ (ภาพ 20 ง)

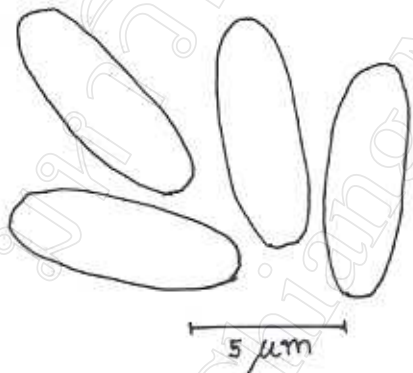
ภาพ 19 ดอกเห็ด *Lentinus squarrosulus* Mont. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 20 *Lentinus squarrosulus* Mont.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

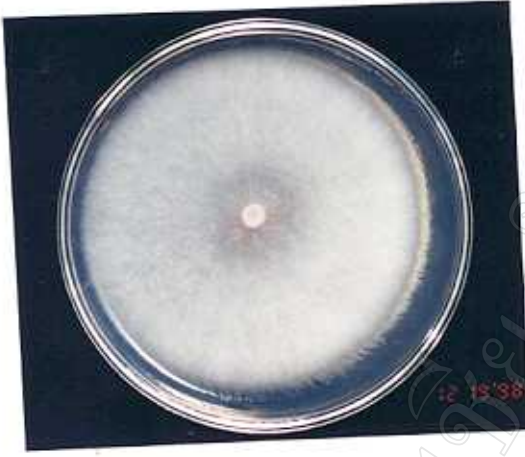
ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Schizophyllum commune* Fr.
- ชื่ออื่น ๆ : เห็ดดินคู้กแก เห็ดตามอค เห็ดแครง
- แหล่งที่พบ : เกิดบนขอนไม้ผุ ต้นไม้ มักขึ้นเป็นดอกเดี่ยวกระจุกกระจาย หรือขึ้นเป็นกลุ่มซ้อนกันเป็นชั้น ๆ
- ลักษณะ : ดอกเห็ดเจริญออกข้างเดียวเป็นรูปคล้ายพัด ก้านดอกเห็ดสั้น ดอกเห็ดกว้าง 1.0-3.0 เซนติเมตร ยาว 1.5-4.0 เซนติเมตร ผิวด้านบนของดอกเห็ดมีสีขาวหม่น (C0% + M0% + Y0% + BL20%) มีขนละเอียดปกคลุม ด้านล่างของดอกเห็ดมีลักษณะเป็นครีบน้ำตาลอมแดง (C0% + M10% + Y20%) โดยแต่ละครีบจะเรียวเล็ก แยกเป็นแฉกจากโคนของดอกเห็ดไปจดขอบหมวก เมื่อแห้งปลายหมวกเห็ดจะโค้งงอลง ดอกเห็ดเมื่อแห้งจะแข็งและเหนียว (ภาพ 21)
- โคโลนี : สีขาว เส้นใยฟู ขอบโคโลนีเรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 8.5 เซนติเมตร (ภาพ 22 ก)
- เส้นใย : ขนาดประมาณ 2.5-3 μm พบ clamp connection (ภาพ 22 ข)
- สปอร์ : รูปรี ใส ผิวเรียบ ขนาด 1-2 x 3-4 μm (ภาพ 22 ค)
- ดอกเห็ดเพาะ : คล้ายดอกเห็ดในสภาพธรรมชาติ (ภาพ 22 ง)

ภาพ 21 ดอกเห็ด *Schizophyllum commune* Fr. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 22 *Scizopyhllum commune* Fr.

ก ลักษณะโคโคนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Fomitopsis feei* Lloyd.

แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ที่ค่อนข้างผุที่ค่อนข้างชื้น มักเกิดซ้อนกันเป็นกลุ่ม

ลักษณะ : ดอกเห็ดเป็นรูปครึ่งวงกลม กว้างประมาณ 4-6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 8-10 เซนติเมตร หนาประมาณ 2-4 มิลลิเมตร บริเวณโคนของดอกเห็ดจะหนากว่าบริเวณอื่น บางดอกหนาถึง 1 เซนติเมตร ดอกเห็ดมีสีน้ำตาลอ่อน (C10% + M20% + Y80% + BL20%) บริเวณใกล้โคนมีสีน้ำตาลเข้ม (C10% + M70% + Y80%) ผิวด้านบนของดอกเห็ดเรียบ ดอกเห็ดสดเมื่อใช้มือแตะจะรู้สึกลื่นเล็กน้อย ผิวด้านล่างของดอกเห็ดมีลักษณะเป็นรูขนาดเล็กประมาณ 8-10 รู ต่อ 1 มิลลิเมตร สีครีม (C0% + M0% + Y20%) ก้านสั้น อยู่ด้านข้างของดอกเห็ด เมื่อยังอ่อนดอกเห็ดนิ่มแต่เหนียว เมื่อแก่จะเหนียว (ภาพ 23)

โคโลนี : สีขาว เส้นใยฟู ขอบโคโลนีเรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 8.5 เซนติเมตร (ภาพ 24 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ 2.5-3 μ m พบ clamp connection (ภาพ 24 ข)

สปอร์ : ไม่พบสปอร์

ดอกเห็ดเพาะ : คล้ายดอกเห็ดในสภาพธรรมชาติ แต่ผิวด้านบนของดอกเห็ดจะแห้งกว่าสภาพธรรมชาติเล็กน้อย (ภาพ 24 ค)

ภาพ 23 ดอกเห็ด *Fomitopsis feei* Lloyd ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ภาพ 24 *Fomitopsis feei* Lloyd.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylaria longipes* (Berk. et Curt.)
- ชื่ออื่น ๆ : เห็ดเทียน
- แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ที่ค่อนข้างผุและชื้น ขึ้นเป็นกลุ่ม ฐานของดอกเห็ดไม่ติดกัน
- ลักษณะ : ดอกเห็ดเป็นรูปกระบองเรียวยาว สีดำ (C90% + M90% + Y70% + BL40%) สูงประมาณ 2 - 3.2 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของดอกเห็ดด้านบนจะกว้างกว่าด้านล่างเล็กน้อย ด้านบนกว้างประมาณ 2 - 2.5 เซนติเมตร ด้านล่างกว้างประมาณ 1.5 - 2 เซนติเมตร ผิวด้านนอกของดอกเห็ดไม่เรียบ ขณะดอกเห็ดยังอ่อนเนื้อเยื่อภายในดอก เห็ดมีสีขาว (C0% + M0%) เมื่อแก่จะมีสีดำ (C80% + M80% + Y70% + BL40%) ดอกเห็ดค่อนข้างแข็ง (ภาพ 25)
- โคโคนี : สีขาว เส้นใยอัดตัวกันแน่น เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 4.5 เซนติเมตร (ภาพ 26 ก)
- เส้นใย : ขนาดประมาณ 2-2.5 μm (ภาพ 26 ข)
- สปอร์ : แอสโคสปอร์จะบรรจุอยู่ในถุงแอสคัส โดย 1 ถุงจะมี 8 สปอร์ สปอร์มีรูปร่างรี สีดำ ผิวเรียบ ขนาดประมาณ 3 x 5 μm (ภาพ 26 ค)
- ดอกเห็ดเพาะ : ดอกเห็ดคล้ายกระบอง มีสีขาว ดอกเห็ดนี้เมื่ออายุต้น ดอกเห็ดมีอายุ 1-2 อาทิตย์ จะล้ม ภายในดอกเห็ดไม่พบสปอร์ จึงจัดเป็นโครงสร้างสืบพันธุ์แบบเทียม (ภาพ 26 ง)

ภาพ 25 ดอกเห็ด *Xylaria longipes* (Berk. et Curt.) ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 26 *Xylaria longipes* (Berk. et Curt.)

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylaria polymorpha* (Pers.) Grev.

ชื่ออื่น ๆ : เห็ดนิ้วมือคนตาย

แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ที่ค่อนข้างผุและชื้น ขึ้นเป็นกลุ่มดอกเห็ดฐานไม่ติดกัน

ลักษณะ : ดอกเห็ดเป็นรูปกระบองอ้วน สีดำปนน้ำตาล (C90% + M100% + Y60% + BL60%) สูงประมาณ 5-7 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของดอกเห็ดด้านบนจะกว้างกว่าด้านล่าง ด้านบนกว้างประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ด้านล่างกว้างประมาณ 0.3 - 0.5 เซนติเมตร ผิวด้านบนของดอกเห็ดหยาบขรุขระเล็กน้อย ขณะดอกเห็ดยังอ่อนเนื้อเยื่อภายในดอกเห็ดจะมีสีขาว (C0% + M0%) นุ่ม เมื่อแก่จะมีสีดำ (C80% + M80% + Y70% + BL40%) ดอกเห็ดแข็งและเหนียว (ภาพ 27)

โคโลนี : สีขาว เส้นใยอัดตัวกันแน่น ขอบโคโลนีไม่เรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 5.2 เซนติเมตร (ภาพ 28 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ 2-2.5 μm (ภาพ 28 ข)

สปอร์ : แอสโคสปอร์จะบรรจุอยู่ในถุงแอสคัส โดย 1 ถุงจะมี 8 สปอร์ สปอร์มีรูปร่างยาวรี สีดำ ผิวเรียบ ขนาดประมาณ 6 x 20 μm (ภาพ 28 ค)

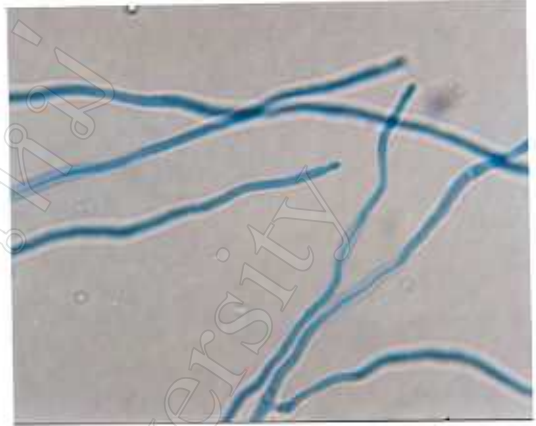
ดอกเห็ดเพาะ : ลักษณะคล้ายรูป ก้านดอกเห็ดมีสีดำปลายมีสีขาว ดอกเห็ดนุ่ม อายุสั้น ดอกเห็ดมีอายุ 1-2 อาทิตย์ จะดำ ภายในดอกเห็ดไม่พบสปอร์ จึงจัดเป็นโครงสร้างสืบพันธุ์แบบเทียม (ภาพ 28 ง)

ภาพ 27 ดอกเห็ด *Xylaria polymorpha* (Pers.) Grev. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 28 *Xylaria polymorpha* (Pers.) Grev.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylaria* sp.

ชื่ออื่น ๆ : เห็ดรูป

แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ที่ค่อนข้างผุ ขึ้นดอกเดี่ยว

ลักษณะ : ดอกเห็ดมีรูปร่างคล้ายกระบองฮ้วน สีเทา (C80% + M80% + Y20% + BL40%) ความสูงประมาณ 2.5-4 เซนติเมตร ส่วนบนของดอกเห็ดจะพองออกก้านดอกเห็ดจะเรียวเล็ก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางกลางดอกเห็ดส่วนบนประมาณ 1 - 1.5 มิลลิเมตร ส่วนล่างของดอกเห็ดมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 - 3 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกของดอกเห็ดขรุขระ ขณะดอกเห็ดอ่อนเนื้อเชื้อภายในดอกเห็ดมีสีขาว (C0% + M0%) เมื่อแก่สีออกดำ (C80% + M80% + Y 70% + BL40%) ดอกเห็ดค่อนข้างแข็ง (ภาพ 29)

โคโคนี : สีขาว เส้นใยอัดตัวกันแน่น ขอบโคโคนีเรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 4.5 เซนติเมตร (ภาพ 30 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ 2-2.5 μm (ภาพ 30 ข)

สปอร์ : แอสโคสปอร์จะบรรจุอยู่ในถุงแอสคัส โดย 1 ถุงจะมี 8 สปอร์ สปอร์มีรูปร่างรี สีดำ ผิวเรียบ ขนาดประมาณ 5 x 10 μm (ภาพ 30 ค)

ดอกเห็ดเพาะ : ดอกเห็ดคล้ายกระบอง ปลายแหลม ดอกเห็ดนุ่ม อายุสั้น ดอกเห็ดมีอายุ 1-2 อาทิตย์ จะล้ม ภายในดอกเห็ดไม่พบสปอร์ จึงจัดเป็นโครงสร้างสืบพันธุ์แบบเทียม (ภาพ 30 ง)

ภาพ 29 ดอกเห็ด *Xylaria* sp. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

10 μ m

ค

ง

ภาพ 30 *Xylaria* sp.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylaria* sp.

ชื่ออื่น ๆ : เห็ดรูป

แหล่งที่พบ : พบบนขอนไม้ที่ค่อนข้างผุ ขึ้นเป็นกลุ่ม ฐานของดอกเห็ดไม่ติดกัน

ลักษณะ : ดอกเห็ดมีรูปร่างเรียวยาวเล็ก คล้ายก้านรูป ถี้น้ำตาลดำ (C80% + M80% + 70% + BL40%) ความสูงประมาณ 2.5-5 เซนติเมตร ปลายด้านบนของดอกเห็ดจะเรียวแหลม ก้านจะมีขนาดเล็กกว่าส่วนกลางของดอกเห็ด ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางดอกเห็ดประมาณ 2-3 มิลลิเมตร ก้านมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5-2 มิลลิเมตร ผิวด้านนอกของดอกเห็ดขรุขระเล็กน้อย เนื้อเยื่อภายในดอกเห็ดมีสีน้ำตาล (C90% + M90% + Y 90% + BL40%) ดอกเห็ดค่อนข้างแข็ง (ภาพ 31)

โคโลนี : สีขาว เส้นใยยึดตัวกันแน่นตรงกลางโคโลนีมีสีน้ำตาลดำ ขอบโคโลนีไม่เรียบ เมื่อเลี้ยงครบ 7 วัน วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 3 เซนติเมตร (ภาพ 32 ก)

เส้นใย : ขนาดประมาณ 2-2.5 μm (ภาพ 32 ข)

สปอร์ : แอสโคสปอร์จะบรรจุอยู่ในถุงแอสคัส โดย 1 ถุงจะมี 8 สปอร์ สปอร์มีรูปร่างรีสีน้ำตาล ผิวเรียบ ขนาดประมาณ 5 x 17 μm (ภาพ 32 ค)

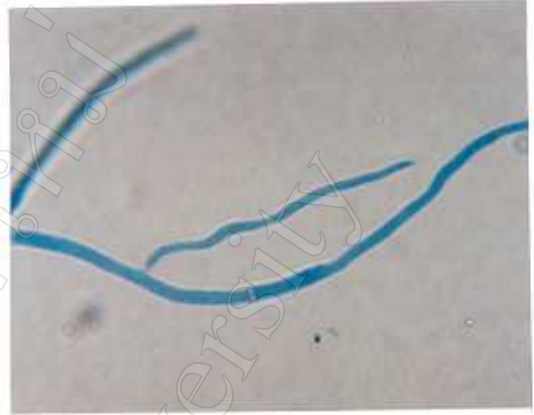
ดอกเห็ดเพาะ : ดอกเห็ดคล้ายรูป ก้านของดอกเห็ดมีสีน้ำตาล ปลายมีสีเทา ดอกเห็ดนุ่ม (ภาพ 32 ง)

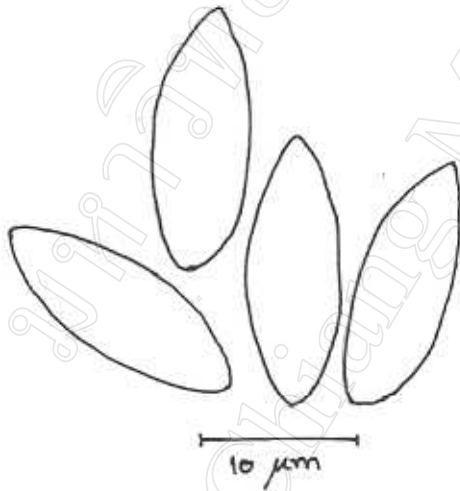
ภาพ 31 ดอกเห็ด *Xylaria* sp. ในสภาพธรรมชาติ

ก

ข

ค

ง

ภาพ 32 *Xylaria* sp.

ก ลักษณะโคโลนี

ข ลักษณะเส้นใย

ค ลักษณะสปอร์

ง ลักษณะดอกเห็ดที่เพาะเลี้ยง